

otsima. Selle leidsimegi. Omanik Jönsson üüris meile oma valge villa ilusa aiakesega. Ta ei usaldanud põgenikke ja nõudis 6 kuu ettemakset. Meie osa oli 100 kr. kuus. Meiega koos kolisid sinna veel: pr. Reinson oma poja Ottoga, kes oli siis 12 a. Ta mees oli sõjaaegu jäänud oma laevaga Inglismaale. Pr. Reinsoni õed: pr. Liit kes ootas last, aga mees oli mahajäänud Bestisse. Pr. Polli oma mehe ja 3 a. poja Jüriga. Pr. Liit nuttis igapäev oma advokaadist mehe ja teadmatu tuleviku pärast. Sinust tegime kohaliku fotograafi juures pildi - mis tuli välja nii ilusana, et fotograaf tegi sellest suurenduse ja aetas selle pikaks ajaks oma aknale. Hiljem kinkis ta selle meile. Sa hakkasid käima varakult, ja aastaselt jooksid sa juba ringi. Rääkisid siis ka juba palju sõnu ja vähemaid lauseid. Kord teas ringijookstes toetasid oma kätega just köetud ahjule - oh seda häda. Jsa oli kaastundest meeletu - haaras sinu süle ja jooksis lähedasse apteeki. Seal seoti ju käekesed ja anti kaasa salvi ja sidet. Sinu esimese sünnipäeva pidasime tagasihoidlikult, aga kingituse said - igatsetud hobuse! See oli 1 kroonine valge vaktast hobune. Olin sulle varem toonud pildiraamatuid ja olid seal hobust näinud ja oskasid seda sõna ka. Vahetevahel avanes meile võimalus teenimiseks. Jalutasime oma 10 km. edasitagasi ja pesime suures Frostawalleni sööklas nõusi. Jsa oli kurb ja rahutu tema tahtis isemidagi peale hakata ja oma perekonda toita. Ta hakkas kohapealses pumbatööstuses mingit matinööla valmistama - (selles kuluks läks minu kihla sõrmus) et seda

hiljem turustada ja natukene teenida. Ka meie kaasmaalased selles villas müüsid kõik oma ehted ja muud, et saada elamiseks raha, sest tööd polnud saada. Neil oli üks hinnalike -raskest kullast kaelakee -suure ristiga. Müüsid selle kr. 150.-ega

Hakkasime Malmövahet söitma, et isale tööd ja meile korteri otsida. Minul oli vahepeal suusatamas käies juhus tutvuda ühe Malmö suure sukavabriku ametnikuga, kes oli mulle valmis andma

tööd- keele tundmatuse pärast polnud meil võimalik tööd valida- tuli vastu võtta, mis aga sai. Tahtsime ju need mõned kuud Rootsis ükskõik kuidas üle elada. Lootsime ju ikka varsti koju saada. Midagi polnud meie kodumaalt kuulnud.

Saimegi pisikese ühetoalise korteri SOLG. 24 esimesel korral. Selles korteris elasime kuni 1 okt. 1946- Meil oli kolimine lihtne, sest meie ei omanud midagi. Maja kojamees laenas meile mõne voodi ja leidsime pööningult mõne laua ja tooli. Üür oli 35 kr. kuus ja pidime seda ise pisikese raudahjuga kütma. Mina hakkasin kohe tööl käima ja sinu valvamine jäi vaneemale.

See oli vahetuse töö. Hommikul kella 5-st 2ni ja 2-est loni. Hommikune vahetus oli mulleraske, sest bussid ei käinud nii vara ja tee tööleoli oma 4 km.- pealegi ootasin Marjet.

Meestel polnud töö võimalusi- ja isahaigestus-kindlasti hingelisest pingutusest ja lootusetu olukorrast. Kodumaale ikka veel tagasi ei saanud, ehkki sõda oli lõppemas. Jsal oli valud seljas ja jalgades, ta ei saanud käia. Tarvitas kaht harja karkudeks ja vedas end vaevaliselt toas ringi.

Ainult sina olid meie kõikide rõõm, arenesid ruttu ja hästi.

Olin ostnud sulle pildiraamatuid ja olid juba siis neist huvitatud

alates 22.dets 1945- kirjutan maha päewikust, millisega olen samal kuupäewal alanud.

22 dets. korraldas Eesti Selts ESKORDENIS (eestlaste parakk- nad käisid tööl, kas Kürzeli või MAB ja MYA tekstiilvabrikus.) Enamik eestlastest viibis seal.

See asus praeguses ESTLAND gatanil. Dalaplani juures.

Meil algas see peole sõit äpardusega. Pidime trammi vahetama.

Sind sõidutasime ju vankris. Vanaema astus meie eel trammi

ja mina ja isa pidime kohe talle tagantjärgi trammile

astuma- koos sinu javankriga. Trammil oli palju rahvast ja

Trammijuht ei annud meile võimalust vankriga peale astuda.

Olimeehmunud- kui tramm algas sõitu vanaemaga, kes peale

eesti javenekeele midagi muud ei osanud ja ei teadnud ka

selle peo asukoha aadressi. Lootsime siiski, et ta seda märkab

ja meid kuskil ootab.

Sõitsime järgmise trammiga talle järgi ja leidsimegi ta järgmisepeatuse ootekohal. Nüüd ühinesime ja röömsal meelel, et kõik ikkagi hästi läks- jõudsime peole.

Suur saal oli täis rahvast. Pikad lauad oli täis sööke.

Uhke kuusk säras ja kõigil näis juba jõulu tuju olevat.

Sina ei kartnud, vaid hakkasid kohe jooksuma ringi teiste

lastega. Ka jõuluvana ilmumine ei kohutanud sind, röömsalt

võtsid talt vastu kingituse ja siis asusite teie mudilased

omaette lauda- kakaod jooma ja kooke sööma.

Isa jäi lõpuni peole, aga mina sinu ja vanaemaga lahkusin

sealt juba kell 8 - olite mõlemad väsinud.

Vaevalt sa sellest peost mõnda mälestust kaasatoid.

24. detsembril pühitsesime kodus jõule, vaevalt sul sellestki mingi mälu on jäänud. Jsa kinkis sulle ilusa kolmerattaga laste ratta. Sa katsusid kohe sellega sõita, jalad ei ulatu veel küll hästi pedaalini, ag teed õiged liigutused ja liigud ka, niipalju kuiselles pisikeses ruumis seda teha saad. Mina kingin sulle uue nuku ja sellele vankri. siis raamatuid, puust plokiid- keerutav tagantlükatav nuku j.m. Need jõulud on igati paremad kui oli see esimene- mina käin ju tööl! Sa oled juba nüüd "öhtune inimene" ei jää vara magama, aga kust saaksitki, oleme ju kõik ühises ruumis ja tuli põleb ja kõnesuminat on ka kuulda. Mõte on sageli seal Eestis, pole aimugi- kas nad elavad ja kus ja kuidas...????

Sa olid röömus oma mänguasjade üle, kilkasid ja röömustasid nähtavalt. Oled ka juba raamatuid väga huvitatud. Lugesin sull tegid - nagu saaksid kõigest aru- kas võib see nii olla?? Sinu isa oli jõuluvana- maskiga- sa ei tundud teda ega ka kartnud.

3 o dets.

Ülehomme algab aasta 1946, mis saab meist ja meie kodumaast? Loodame ikka kodu tagasiminemisele, meie meelest on kõik elu siin vaid ajutine - ja teeme kõik, et seda aega üle- elada. Tahaksin sind näidata oma sugulastele ja vanematele. Täna olime N:M:K:ü, jõulupuul. Sina said jälle kingitusi, seekord: vahariidest nuku ja koti maiustustega. Sul oli lõbus jec jooksta teiste oma sugustega, ja neid on päris palju. Sa oled vähese söögiga, kui sulle ei pakuks- sa vist üldse ei sööks. Ostsin sulle vitamiine, aga sa keeldud neid vastu-

lk 14

võtmast. Oled kõhna ja kahvatu, aga vanaema ei saa sinuga väljas käia ja mina olen tööl-ainult vaba pühapäeva olen isa ja sinuga peaaegu koguaeg väljas. Meie töötame ju ka laup. kella 1-ni ja sageli ka pühapäeval.

Kavatsen paari nädalapärast mõneks nädalaks koju jääda, ehkki see majanduslikult raske on, aga peame sinu heaks seda tegema. Haigekassat meil pole-olen end registreerinud aga on ju 6 päeva garantii ja siis saab ka ainult lkr. päevas! Salaja hinges loodan siiki saada väga varsti tagasi koju. Meil ju seal seitsmeruumiline korter ja suur aed- sinul oma tuba. Kui meie ometegi koju saaksime.!

14. jaanuar 1946

Tänasest päevast jäängi koju-vanaema on väsinud ja vajab abi. Meie sissetulek on minimaalne- aga ootan ju sulle öekest või vennakest väga varsti!

Sinul ja vanaemal on gripp-see ongi peapõhjus mu nii vara kojujäämiseks. Sa oksendad ja köht on lahti.

ja peale 4-dat päeva lisanes "pöiekatarr"

Küll oli sul hirm, sa ei julenud potile minna- hoidsid "pissi kinni" kasvõi lo tundi-hoigasid valu käes.

Meie ei maganud üldse need ööd. Täna olid nii palju tervem, et läksin sinuga lastenõuandjate juurde. Sul võeti, vere, uriini ja tuberkuloosi proovid. Kirjutati remiss arsti juurde minemiseks.

Sa kaalud just nüüd ainult 10 kg. 850 gr.

ja oled 84 cm. pikk. Arst kirjutab sulle põie ja isu rohtu.

lk. 15

Roht on magus ja sa võtad seda meeleldi.

20. jaanuar 1946

Meie elu selles pisikeses korteris keerleb kõik sinu ümber. Vahetevahel tuleb siia kaasmaalasi tuba täis. Vanaema on siis harilikult küpsetanud kas sepikut -või saia. Süüakse ja juuakse lihtsalt, istutakse meie ainsal voodil, Arutatakse koju tagasiminekut. Meil sageli külas käib perek. Kruusement, Sepad, Kukk, j.n.e. Peale meie on kõik Saaremaa või Hiiumeesed - mõned siiski Tartust. Keegi meie uutest sõpradest pole Tallinnast.

Jsa on väga sinusse kiindunud ja iga väikese õnnetuse puhul, mis sulle juhtub - saame meie vanaemaga riielda. Ei tea, kas ta sind siis ka nii hoiab - kui suur oled! Kahju ainult, et su elu algus nii kitsal piiril toimub. Olime sulle ju kavatsenud nii heledat ja ilusat elu - seal Niine tän. 8B. Tallinnas.

24. jaanuar 1946

Täna on lones päew töölt vaba olla. Oleme palju sinuga väljas olnud. Sa oled ikka veel asjaolude sunnil hiline magamaminemisega. Oled ülal kuni 11 - ni aga magad ka kuni kella 11 - hommikul. Hommikul saad ülestõustes mannapudru mingi kiselliga. Kell 1 saad liha või kalatoitu, ja heidad siis ka kohe magama. Magad kella poole 4ni. Sööd kella 5-6 paiku vanaema lemmiktoitu leivasuppi rosinate ja õuntega. - ja koorega. Öhtul kell 9-10 saad jälle mahla ja pudru. Apelsiine ja banaane on väga harva saada. Sa oled hästi kosunud ja väljaskäimine on sulle

jume annud. Pakume sulle sageli õuna, aga sa ei armasta ei õunu ega muud.

Käisin jälle nõuandla arsti juures, Sa oled kosunud. Veri on 80% - tubli tüdruk. Sa räägid peaaegu kõik sõnad- tragi ja valla tu oled. Pesed ise oma nägu-jalgu ja "piput". Saad hästi aru naljast. Vaatad tõsiselt jutuajamisel silmi ja saad aru kohe kuidas see mõeldud on. Minu arvates oled väga hästi arenenud. Aga seda ehk mõtlevad oma egaismis kõik emad?

Mulle oled kuulelik, aga vanaemale hakkad vastu-tunned, et oled temast üle. Ega "vana" niikuinii ei raatsi sind ~~kuulata~~ Midagi pole teada kodumaast ja nende elanikest-küll on see teadmatus hirmus.

31. jaanuar 1946

On möödunud uueaasta esimene kuu. Sina räägid palju sõnu. Sööd hästi ja näed kena välja. Teed nõudekohaselt tervitades ja tänades kniksu. Öhtuti kui vanaema hädaldab pihasoonte pärast- jooksed kohe, ~~astud~~ ^{venid} voodile ja hakkad ta selga hõõruma, patsutad vanaema ja vaatad üle ta öla, mis nägu ta on....!

Praegu oled pugunud isa kaissu, kui teen katsed sind kätte saada, poed sügavamale teki alla.-ise naerad. !

Oled rõõmsameelne ja vadistad juttu.

Oleme mures kodumaa pärast ja igatseme sinna -aga vabasse Eestisse.

Jmelik, et kirjad ikka sealt ei saabu, ega poleka võimalik neid sinna saata. Pole lihtsalt postiühendust. Meie armas kodumaa on täiesti äralõigatud muust maailmast-kui kauaks!

20.veebr.1946

14.veebruariil sündis sulle kell 420 hommikul õekene.

Olin ainult 5 päeva haiglas, aga kui koju tulin, õeke süles-
taganesid sa toanurka ja vaatasid mnule altkulmu. Justkui
hänenesid või kaitsid, siin juhtus midagi- mida sina pisikene
ei jõudnud arusaada.

21.veebr.

Jkka veel pole sa harjunud praeguse olukorraga, vöörastad
ja poed ikka veel kuhugi nurka, kui õekese sülle võtan,
sealt siis vaatad- pool häbenedes- pool kartlikult-
ja ei lausu sõnagi- mida mõtled sa, kas arvad, et sinust
enam ei hoolita?

22.veebr.Õde laste punktist tuli siia kaaluga, haiglast
olevat helistatud, et Marje pole küllalt rinda võtnud.
Kaaluga kontrollides nähtus, et ta imeb ainult poole seli-
les, mis vajalik.Õde otsustas ta haigla tagasi saata,
et selle põhjust teada saada.

23-Sirjekene- sina oled haige.Palavik ja nohu- nüüd ,kus
õeke on haiglas oled sa pahur- (kindlasti ka haiguse pä-
rast) kipud koguaeg sülle ja kaissu.....!!

24.veebr.

Täna on **õieti** EESTI vabadusepäev.Olime õhtul sel puhul
kirikus, milles esinesid jutlustega kolm õpetajat:
vana Lattij Pettersson ja Pöhl.Lauljana esines pr.Tiede-
berg,Estonia end.opereti laulja.

Sina olid vanaemaga kodus, oled haige ja nutune.

25.veebr.

Täna on esmaspäev- oled natukene tervem aga aga ikka veel halvas tujus. Praegu on kell pool 12 ja sa karjud mis hirmus, Tahad minu sülle ja kaissu- tegin katset kirjutada päewikus, aga pean lõpetama, et sa oma tahtmist saaksid.

Su öekene on veel haiglas ja nüüd nõuad omale täit tähelepanu.

19 märts.

Käed on olnud täis tööd ja pole aega saanud kirjutada. Oleme ju kõik ühes toas ja ja köögis on külm ja ebamugav, Yeebruaris juba algas lumesadu ja külm.

Käisin eile sinuga linnas-olid tore kaaslane, käisid ilusasti ja ei kipunud sülle. Östsime teel viinamarju, milliseid sa kohe isuga hakkasid sööma-tüüdsin sellest rõõmu. Sa räägid hästi. Oled jutukas ja elav-

Jsa tegi sulle jõuluks väikese pingi, nüüd käid ringi-pingike kaenla all ja ronid igale poole, kuhu muidu ei ulata. Kipud aknast väljavahtima. Aulalt asju võtma -pesu kappi avama ja seal sorima j.n.e. Oled saanud tegevuse... öekene on jälle kodus ja tal polnudki muud viga, kui oli veel poolunine ja laisk. Sina kipud teda "musitama"

-teed aga seda liiga tormiliselt ja vanaema peab keelama.

Käid sageli isale kaebamas "VANA" keelab! "vana on paha" j.n.e. Tead, et saad isalt alati poolehoidu.

Täna käisime kolmekesi saunas-vanaema, sina ja mina. Meil vann ju pole! Vanaema teen teile uued mantlid-veinipunases riidest.!

16.aprill.

Sa räägid alaliselt ja lauladki omaette. Väikesest öest pole ju veel mänguseltsilist sulle. Sa õmbledki juba. Nii kui kustkilt nõela ja niiti saad, kohe õmbled.....

Kui puudri või huulepulga kustkilt kätte saad-tarvitad ka seda rohkem kui vajalik, ja peame su puhtaks pesema.

Vaadad end sageli peeglis ja arvad, et huulepulka tarvitades "SIRJE ON ILUS"!

Öekese vastu oled hell ja õrn ja enne kui ta korvikese juurde ruttad, pöördud meie poole ja ütled: SIRJE ainult vaatab! Täna sai isa esimese trahvi siin maal, ta rattal puudus lamp ja öhtu oli juba pimenemas- 15 kr..maksis see löbu!

26.4.46

Mina käisin juuksuri juures ja sina märkasid seda ja "ütlesid" ema ilus!

Sa ei taha magada- ei öösel ega päeval, kas sul on nii palju tegemist? Kui sinuga väljas käime, oled hakanud virisema ja häbenema-ütled: Tädi vaatab Sirjet, ei taha, ei taha!

Mis on sinuga juhtunud? Kipud sulle, ehki oled juba varsti 2 aastane. Oled muutunud ^{Sõnn} ~~ema~~ väikeseks kui pisikene öekene?

16.mail 46 8 mail pandi sulle rõuged, nüüd on käsi sul paistes

ja sul palavik. Sa ei maganud kuigi palju täna öösi. Just nüüd istud mu süles - tuline põsk on minu päse vastas. Kahju sust- aga pole parata, see süstimine oli tarvilik!

Keegi pr. Aspe tuli meile külla, isa oli ta kaksikutele tütardele teinud rattad, On ikka veel sõjaaegne puudus kõigist pole autosi ega uusi rattaidki. Vanaemal on astma ja ta on vii-

lhk.

masel ajal nõrgemaks jäänud. Eks tal ole tegemist. Käin jälle
tööl ja vanaemal on paljud tunnid teiega üksi olla. Et poodi
minna on juba omaette küsimus. Ta ei jaksa r teid kaasa võtta.
Pood on kohe üle tee. Ta seob sind salliga jala laua külge,
et ökeest katsuma ei läheks. Tahad teda ju süüta ja pesta ...

Oled nii sellega harjunud, et kui vanaema omale rätiku pähe pane
neb-kohe ütled: pane Sirje kinni, muidu ta läheb ja katsum
Marjet.

Meil pole ju külmetuskappi- vanaema peab igal hommikul
ostma vähemalt piima.....

Jsa on Nordanäs ja mina tööl.....

3. juuni

Eile olid su öokesel ristsed. Need pidasime paljude
külalistega pr. Sjöstedti juures. Suureosa toidust ja alkohoolist
ostsime ise, aga tema kui Marje ristiema aitas igati kõigiga
kaasa. Vanaema oli teinud sulle selleks puhuks imeilusa roosa
kootud kuue ja samast püksid-pluus rohelist siidist
kuub oli kootud kui plisseeritud riie.....

Jüri Poska ja BELAKON olid ristiisad. Ristiemad pr. Sjöstedt ja
pr. Reining - ka pr. Reinson oli külas. Pidud oli igati õnnestunud
laulsime ja söime ja jõime, nagu oleks olnud kodumaal.

4. Juunil.

Sa muutud alatasa. Samas oled hea ja rahulik, ja siis korraga
ei maga saa ööseti ja ajad meid kõiki ülesse. Nutad jälle
sageli- kus kadus rõõmus SIRJE?

Sa oskad oma vanust, nime ja aadressi, minu meelest kiirelt
arenenud.

24.3.46

21

Täna põletasid jälle oma käekest- sa katsusid minu kuuma rauda, millega parajasti triikisin. Ei ole kerge teid selles pisikeses toas hädaohtude eest kaitsta.

Olin isaga kaasas Nordanäs. Keegi pr. Sjöstedt omab seal maja ja töökoja. Meid juhutati tema juurde suurest raua ärist.

Jsa ostis sealt rauda ja tahab tema töökojas töötada.

Vanaema kudus talle ilusa haapsalu salli ja pr. Sjöstedt oli rõõmus selle üle.

Jsa on ostnud vanu jalgrattaid ja pr. Sjöstedt andis talle luba neid oma töökojas puhastamiseks ja värvimiseks. Malmös pole tööd saada, on mingi üldine streik.

Pr. Sjöstedt on saksa päritoluga ja mul temaga kerge vestelda. Meil on majanduslikult kitsas, aga õnneks saame lubada sulle ja Marjele kõiki tarvilikku ja teie elate ikkagi rõõmsalt oma maailmas- oled huvitatud raamatutest, milliseid sulle sageli ostan ja eestikeeles etteloen.

Sakaid ise potil ja oled huvitatud laulust. Vanaema laulab sulle .Sunnid ka mind laulma (ma ei tee seda ju kuigi hästi) ütled laulu alguse ja nõuad, et seda mitukorda sulle ettelauldakse. Vanaema õmbleb sulle uut kleiti- ka veinipunane.

14. aprillil:

Täna tegime pikema reisi rongiga. Käisime perekond

Reiningutel külas Hällviknäs, kus nemad mõlemad töötavad sealses restoraanis. Eduard Reiningul oli 13dal sünnipäew Meil oli kaasas kringel . See oli meile vajalik vaheldus, ütle mata ilus suvituskohd ja sooviksin oma perega seal elada.

tulime väsinult aga rõõmsalt koju.

5. juuni. 1946

Näe jälle kirjutan, magate kõik ja istun köögis
 ja kirjutan- und veel pole ja tore on jälle midagi kirja panna.
 Pr. Sjöstedt käis meil külas ja tõi sulle kaasa ilusa punase
 auto, mille üle oled väga rõõmus.

11. juunil Täna on su teine sünnipäev, ega meie majanduslikult
 pole palju kosunud. Minu palk ja isa pisikene juhuslik teenistus
 on liiga väikene. Ostsin TEMPOST nukunäe (nukusi pole veel-
 kuigi palju-söjaeg kestis ju kaua)-See nuku nägu maksis 25
 ööri. Tegin su vananuku uueks. Uued riided-jalad, käed....
 Jlus nuku sai sest vanast- ostsin sulle igatsetud nukuserviisi
 (puust) Tert ja küünlad ka ei puudunud. Olid rõõmus ja näitasid
 oma asju öekesele, aga ainult näitasid!

14. juuni 46

Jsa ostis omale vana autowraki ja tahab sellest uue auto
 teha. Töös aitab teda meie majas elav poissmees AHLBERG, kes on
 meie igapäevane külaline, üldse on meie väikene tuba sageli
 täis kaasmaalasi meie ümbrusest. Vahel imetlen, et kuidas
 meid niipalju siia väikesesse tuppa mahub!

16. juunil. Tänaõhtul, kui koju tulin, ütles vanaema mulle,
 et Sirjel tuleb parasool välja. Läksin arsti juurde nõuküeima.
 Sain kõhu lahtitegemise rohtu-mida pidin sinule andma.
 24.6. Täna on jaanipäev. Aeg möödub ruttu ja ikka veel pole
 midagi kodumaalt kuulda. Sina tunned end paremini ja selle
 parasoolega pole enam pahandust olnud. Jsa askeldab selle
 ostetud autoga- aga esialgu vajab see vaid raha. Sul on aga
 veel hirm potile istuda ja oled juba teistpäeva püksid pissinud!

Tood ise poti voodi alt välja aga seisad püsti ja ei julge sellele istuda- vaid teed nii seistes püksi.

Arvan, et sul on hirm ja valu?

5.7. Eile oli su isal sünnipäev. Ostsin vahukoort ja tegin toreda tordi. Katsin laua hommikul-asetades ka kehvad kingitused lauale: sokid ja 2 paari spordipükse.

Meie meelega on kurb, sest sa viibid haiglas, ikka selle pärasoole pärast. Sulle ei meeldi seal ja nutad ja palud kaasa koju tulla. Mind ei lubata sulle ennast enam näidata. Saatsin sulle õune, apelsiine ja pirne, Kahju sinust, sest sa ei saa ju rootsikeelest aru ja võõras miljöö! Oleksin tahtnud su juurde jääda ja sind aidada, aga see ei lähe ju. Homme kell 8.30 lähen arsti jutule.

6.7. Arst lubas sind koju. ütles, et pärasoolel pole midagi viga, sind on lastud liiga pikk aeg potil istuda..... Pean vanaemale selle selgeks tegema, ta laseb arvatavasti sind kaua seal istuda...??

Sa olid haiglas väga kõhnaks jäänud, ^{et see on tõeline} olid nii nõrk, et ei jaksanud käiagi. Sa pole seal kuigipalju süüanud.. sul oli ju koduigatsus.... Karjusid koguaeg kuni kodujõudmiseni. Nüüd kardad kõiki võõraid nägusi eriti neid, kel valge riietus.....

7.7. Sõitsin sinuga rattaga Nordanässe. Pr. Sjöstedt viis meid oma autoga LOMMA randa. Aga see oli sulle ainult piinaks. Kartsid seda võõrast rahvahulka. Ja keegi ei tohtinud sulle läheneda.... kartsid vist seda haiglat...! Nutsid ja karjusid. Öhtul kui koju tulime ütlesid:

24

"Sirje ei tohi karjuda" Sirje puhta hea laps!!
Armas ja hirmund oled, vaene tüdrukuke.....

8.7.

Täna olime jälle Nordanäs, tõime 8 lt.maasikaid ja keetsin maasikamoosi. -Olid ikka veel rahutu, aga iga asi võtab ju oma aja...!

21.7.46

Oled ikka veel rahutu. Öösel ärkad sageli nutuga.

Püüame sind rahustada- oled ju jälle kodus..!

Sa sööd päris hästi ja kosud igapäewaga. Silmis juba endine sära ja põskedel örn jume. Sa aga ei seltsi teiste lastega. Tahad küll kaasamängida, aga samas kardad nende lähenemist. Ikka veel see hirm, mille said haiglas.!

Kutsud aga mind kaasa- algad teistega mängimist, aga ei saagi süveneda sellesse, sest hoiad silmad ikka minu peal. et ma sind üksinda ei jäta!

28.7.46

Ikka veel ei julge sa seltsida teiste lastega- ja öekene mängukaaslaseks on veel väikene.

Täna tulim öhtul kell 11 töölt, sina magad. ja Marje ka. Käime sageli Nordanäs, kus isa Feliksiga autot teeb.

13.8.

Oled lõpuks hirmust jagu saanud ja käid ise teiste lastega mängimas. Kui kodus olen käin teiega iga ~~iga~~ vaba tund Bejeri pargis.

10.9.46.

25

Ükka loodame veel kojusaamisele, aga midagi pole kodumaast kuulda. Kas üldse keegi mu omaksetest on söda üleelanud?

Alaline rahutud kodumaa ja omaksete pärast. Majanduslikult oleme kõik meie põgenikud väga kitsastes oludes. Tööd

(pole valida, peab võtma mis saab ja pärismaalastest üle jääb! Palgad on väikesed - saan 40 kr. nädalas!

Loodame saada 1-eks okt, suurem korteri, aga see asub 4-dal

(korral samas majas. Kuidas saad nüüd iseöue, kui mind kodus pole. Neid kõrgeid treppe ei saa sina üksi käia ja vanaemal on käed Marjega kinni ja trepist käimine vaevaline????????

Senine korter oli "allapäikest" ja pisikene. On hea kui

saate suuremat jooksmise pinda - saate seal peitustki mängida.

Uus korter on nurgapealne ja päikeserikas - soodsam meile kõigile.

21.10.46

Elame juba uues korteris. See on ruumikas - valge ja õhuk ja päikeserikas.

Väljas on juba külm ja kevadeks oled küllalt suur, et ise treppe käia? Sa ei käitu enam nii õrnalt öekesega. Haarad teda

(tormiliselt ja kõvasti - vahel teed meelega talle haiget.

Sul on jälle see "pahur aeg" o oled üleannetu ja teed ka vahetevahel püksid märjaks - miks?

(28.10.

Eile olime jälle peol. Oli kogunenud palju kaas-
maalasi. Olime SINISE ORDENI SUURES SAALIS. Ed. Kari-soo esines
lauluga hr. Salong mängis akordeoni. Pr. Sjöstedt oma perega oli
ka kaasas. Võitsin loteriil 20 ööriga korvi puuvilja ja
veiniga.

22.dets.1946

26

Jälle pidu: Eesti seltsi jõulupuu, Osavõtmine pidudelt on peaaegu 100%- lootus ja juttu varsti vabanemast kodumaast on üldine kõneaine. Kõigil rahutus teadmatusest. Keegi pole saanud teateid kodumaalt - ja ometi on sõja lõpp! Jkka veel loodame ja ootame, pakid valmis lahkimiseks. Seekordsel Eesti Seltsi jõulupeol oli üle 250 inimese. Terve meie pere oli kaasas, ka Marje ja vanaema. Ruumid olid liiga kitsad selle rahvahulgale - teil mudilastel polnud ruumi jooksta. Meie lauanaabrid olid seekord TORPELID ja TOIMED. See pidu mind ei rahustanud, vastupidi - rahutus omaksete pärast kasvas veelgi..... kus on kadunud minu optimism ja lootus paremale!

24.dets.1946

Juba kaks aastat oleme viibinud võõrsil-igatsus oma kodumaa ja omaksete järgi on tohutu, eriti teeb see majandulik kitsikus ja harjumatu töö- kõiki veel palju raskemaks. Ja teie isatahab tingimata alata oma töökojaga, Tema on suur optimist ja ehkki keelt ei oska loodab teha suuri tulusi ja palju tööd.....??

Täna sel jõuluõhtul on meil külas abielupaar Reiningud oma lo aastase pojaga. Nad ööbivad ka meil. Raul, nende poeg püüab teiega mängida - nad on toredad inimesed ja meile head sõbrad.

Jõuluvana tõi sulle palju kingitusi: 3 nukut, nukuvoodi, 2 muinasjutu raamatut, triikraua, nukuserviisi j.n.e. Pr, Sjöstedt tegi meile suure üllatuse, saatis suure paki

Jsaale pudel napsu, vanaemale põlle ja ileidiriide, minule siidikombinee, sinule õlalkantava rihmaga punase koti, M Marjele valged saapad. Keegi pr. Hult lastepunktiist saatis ka paki igasugu riietus esemetega teile.

See jõuluöhtu oli väga ilus. Hapud kapsad, tanguvorte, kohupiima kooke. Kõike on olemas, mis tavaliselt kodumaal jõuluajal söime ja jõime- aga kas minu omakseid on veel elus ja on neil süüa?

Meil siin oli lõbus ja mugav- langesite väsinult voodisse.
25. jaanuar. 1947.

Mis toob see aasta, kas saame teateid kodumaalt?

Jsa käib tööja ka mina, on märksa kergem kui mõlemil on kindel sissetulek. Käin esialgu 4 tundi tööl, sest vanaema ei klaari üksi kõike. Aga kavatsen hakata tööle 8 r tundi, et majanduslikult jalad alla saaksime.

Vanaema aga on liiga nõrk ja haiglane, kas ta jaksab teid valvata io tundi.??Tööle minek ja tulek võtab ka ju oma tunni ära. ja siis need lõunavaheajad.

Oled jälle rahutus perioodis, sul vist igav-! Muide oled tragi ja terav vastama- igati hästi arenenud. Sul oleks vaja rohkem mänguseltsilisi ja paremat ja laiemat mängu- platsi. Mängid vahel Marjega ilusasti, aga samas võtad talt ära kõik mänguasjad.

7.2.46

Sirjeke, jälle juhtus sul õnnetus! Olime parajasti vanaemaga tegevuses köögis ja sina olid hakanud õmblus- masinaga õmblema. Su hädakisa peale tormasime tuppa ja oli

48
küllalt tegemist, et nöela su küünest väljatõmmata.
Jsa oli jällegi kaastundest ehmunud ja meile kuri.
Jsa muudkui kaisutas sind ja peaaegu nuttis kaastundest:
oh, mu armas Sirjekene, kuidas küll see juhtus j.n.e.
Kõik läks siiski hästi ja nöel oli terve ja peagi paraneb
see näpuke. Jälle oled ühe hädaohu võrra targemaks saanud!

23.märts.

Nalja saab sinuga sageli: ühel päeval vihastusid millegi
üle ja tahtsid seda karjudes ka teistele teatavaks teha!
Punnitasid ja punnitasid- su ähkimist oli kaugele kuulda.
Ruttasin su juurde ja küsisim, mis on juhtunud?:
Sa vastasid hirmus õnnetu häälega: "Sirje tahtis nutta, aga
ei saa- NUTT ON KINNI!".
Sa oled jälle kosumise perioodis ja näed kena välja.
Aga jälle uus häda- kõhid sageli. Mina kään tööle ja vanaema
õmbleb, kujub ja teeb teile süüa ja valvab teid, kaua ta
seda teha jõuab. Alati ütleb ta: tahaksin nii kaua eladaja sind
aidata, kuni Marje saab 6 aastaseks. Ta hoiab ja hellitab teid
väga ja õõseti annab meile öörahu sellega, et ärkava lapse
oma voodi viib ja meie saame rahulikult magada.
Jsa on lõpetanud töö MAB ja MYAS, see ei sobinud temale.
Teeb edasi seda autot ja loodab sellest palju kasu saada!
Olukord peale sõda pole ka meie maal nii kerge. Paljusi
kaupu on piiratud ja kohvi on jälle teeki all. Meie oma
vabanemise lootuses otsime selleski märke- Eesti vabanemiseks!
See on ju mõte ja lootus, mis meid alaliselt kinni hoiab!
Jkka pole midagi omaksetest ega ka kodumaalt kuulnud:

Mina algan tööd kella 5-est. Kodunt lahkun kesköö kella 4 ajal. Busse ei lähe nii vara, pean selle 5 km. jala käima. Töötan ju sukavabrikus ja elame Solg. 24.

Olen kaalult palju mahavõtnud, ja jälle vormis. See töökoormus kodus ja tööl ja pikad jalutuskäigud ääseti - on ka hea abinõu kaalu hoidmiseks. Olen aga sageli väsinud aga kui koju saan ja teie mulle rõõmsalt vastu jooksete, on kõik väsimus nagu pühitud! Teil on mulle palju jutustada, eriti sul, sest oled ka jutustaja Marje eest. Jsa kutsud teid "armsad rotikesed" aga rottidele teie küll ei sarnane...!

Jsal hakkab see auto valmis saama ja otsib uut tööd.

Olen tal seljuhul kui tõlk kaasas.

Sina Sirje oled juba suur ja mõistlik. Lähed juba kell pool 7 voodisse. Riidetud ise lahti - loed öhtupalvet - oled muidu elav ja rahutu.

Küsid ja pärid alataasa, Vanaema ei oska sulle alati vastata. Ühel öhtul jälle segad oma küsimistega vanaema - vanaema kujub ja vastab: Sirje ära sega, ma loen!. Sina jooksed minu juurde kööki ja lausud: Jsa loeb lehte, aga näe hull vanaema loeb kampsuni!

Tore oled - nalja saab ja rõõmu teiega!

25 mail 1947

Täna on nelipühi esimene püha, ja vanaema sünnipäev - oli see ka nelipühi esimene püha kui meie abiellusime.!

Vanaema saab 77 aastaseks. On ka Rootsi emadepäev pealekauba!

Töusin hommikul kell 5 ja ehtisin vanaemale laua-tordi, lillede

ja kingitustega. Ta sai põlle, sussid ja villased sukad. Feliks Ahlberg, tuli ka kohvile. Pühitsesime korralikult sed mitmekordset tähtpäeva.

31 mai 47

Terve meie pere on olnud infülantsas. Ka sina oled haige. Ostsime mett ja köharohtu- sest köhid alata.

Kütame ju tuba pisikese raudahjuga ja köögis pole üldse kütteaset. On veel ikkagi kevadiselt vilu ja pea teie ei külmeta. Aga seekord on see ju ikkagi nakkushaigus.

Haiguse pärast oli sul lubatud tulla minu voodi ja isa kolis sohvale-! Marje on ka haige. Vahel õrnutsed palju oma väikese õega, vahel karistad teda lubamatult.

Olete väga ulakad, kui jätan teid kahte omaette. Harutate ülesse kõik vanaema niidipoolid, tühjendate ta sahtlid, Sel juhul on teid läbisaamine Marjega hea ja hoiate kokku.

20 maist alates käib isa ADDOS töö. See aitab natukene meie vanaema on haiglane, aga tubli toimetama. Kui ometegi saaksin talt selle suure töökoorma võtta!

1. sept. 47

Oled suur ja mõistlik. Kui koju tulen, oled mu lahutamatu kaaslane. Joonistame, loeme ja mängime sageli koos. Kahju, et nii palju pean kodunt ära olema. Sa soovid omale uut uut nukuvankrit.- tanuga.

Ja tahab alata oma ettevõttega ja töölt ära tulla. Talle ei sobi see töö- tahab olla iseseisev ja loodab sellest rohkemat. Auto on peaaegu valmis aga müümata.